

Duruşmanın talik edildiği masayyen gün ve saatte Mahkeme Heyeti
Başkan : Top. Alb. Mümtaz ÖNAY 944-178
Üye : Hak. Alb. Metin TARMAN 953-17 (geçici yetki ile)
Üye : Hâk. Yb. S. Hüseyin GENÇER 958-6 dan müteakkil ola-

rak İddia makamında Hakim Emb. Yaşar DÜĞERLİ, tutanakta sivil memur
Saffet Görken hazır oldukları halde duruşma salonuna toplandı.

Yoklama yapıldı, tutuk sanıklardan Aslan Kılıç, Davut Kurun,
Süleyman Yeşil, Zeki Şerit ve Muzaffer Oruçoğlu'nun getirildikleri gö-
rülmele serbest olarak huzura alındılar.

Ayrıca tutuksuz sanıklardan Süleyman Dursun, Ziya Aydın, Cem So-
sel, Hasan Gülmez'in geldikleri görülmekle huzura alındılar.

Sanık vekilleri avukat Necla İltter, Zehra Şenol ve Kamal Gükerin
geldikleri görüldü. Mahsus mahalle alındılar.

Açık duruşmaya başlandı.

Heyette vaki değişiklik sebebiyle tekriri muhakeme yapıldı,
eski zabıtlar okundu.

Dosyanın tetkikinde; geçen celse sanık vekili avukat Nebil
Varuy'un müdafaasını yapmakta olduğu, ancak bu celse gelmediği anla-
şıldı. Selen yazıların tetkikine geçildi:

1. Ordu K. lığından gelen 7.1.1976 tarihli yazı ve ekindeki
Ceza ve Tutukevi Müdürlüğü'nün 5.1.1976 tarihli yazısı, 1 sayfalık el
yazısından mevcut yazı ve 7 sayfalık sanıklar tarafından imzalı yazı
okundu.

Sanık Aslan Kılıç, bu yazı ve ekindeki dilekçedeki hususlar
1. Ordu Askeri Mahkemesinde duruşmaya intikal etmiştir, bu itibarla
bu davada okunmasına lüzum olmadığı görülmüştür, dedi.

Diğer sanıklar bu beyan katıldılar. Yazı dosyaya kondu.

Dosyanın tetkikinde; ek savunma için kendisine tebligat yapılar
Kamal Bahar ve 30.12.1975 günü duruşmada bulunması kendisine tebliğ
edilen sanık Gürsel Bezek'in bu tebligatlara rağmen gelmedikleri, ayrı-
ca yazılan dilekçelere gelen cevaplarında Hidir Akgün, Ahmet Satan
ve Mehmet Altınbaş'ın adreslerinin bildirildiği ve gelen cevaplarda
sanıklardan İrfan Çelik, Mehmet Yıldız, Hayrettin İpek, Ali Taşyapan,
Nezihe Bahar, Hikmet Şenşen ve Mukaddes Erdoğdunun bulunamadıklarının
bildirildiği, sanık İsmail Özb ayın ise geçen celse hazır bulunup ek
savunma için mahel talep etmiş olmasına rağmen duruşmaya gelmediği
anlaşıldı.

Bu sırada geldikleri görülen sanıklardan Bekir Biringç, Fikret
Soner ve Hikmet Anık ile sanık vekilleri avukat Dursun Ali Aydın, Mün-
yamin Aydın'ın geldikleri görülmekle mahsus yerlerine alındılar.

Sanıklardan Ziya Aydın vekili avukat Dursun Ali Aydın savunma-
sının hazır olduğunu bildirdi.

Sanık Ziya Aydın'dan savunması soruldu: Benim savunması avuka-
tım yapacaktır, dedi.

Sanık vekilinden müdafaası soruldu:

Geldiği görülen avukat Ali Altan ve İsmail Hakkı Altan mahsus
yerlerine alındılar.

Savunmaya devam edildi:

Sanık vekili 14 sayfadan ibaret yazılı müdafasını okudu ve sözle de izah etti.

Sanık Ziya A'ya günden son söz soruldu: Başka söyleyeceği bir şey yoktur, dedi.

Sanığa emnet Hük. T.C.K.146/3 olarak mütalea ihtimaline binaen sanık vekili ve sanıktan soruldu:

Sanık vekili ve sanık: Bu hususta mehil talepleri olmadığını ve aynı hususların sadettikleri müdafada mevcut olduklarını belirttiler.

Sanık Hasan Gülmez'den müdafası soruldu: Daha önce sorgumda beyan ettiğim hususları aynen müdafa olarak tekrar ediyorum, bunlara ilave edecek bir husus yoktur, dedi.

Son söz soruldu:

Diyeceği yoktur, dedi.

Bu sırada Bekir Erol Biringç bir sayfalık bir dilekçe ibraz etti, okunup dosyaya kondu. Bunda değişen suç vasfına göre mütemim müdafaa yapmak istediğini bildirdi. Soruldu:

Kemal Bahar ve Gürsel Bezekle illegal bir örgüt içinde olduğum ve Necdet Yıldırım, Orhan Sözen, Şemsettin Akgüneşli ile ilgili olduğum hususlardaki iddiayı teyit edecek hiçbir delil yoktur. Bu şahıslar bilhale ifadelerinde bana ait bir beyanda bulunmamışlardır. Bir delil ve karine dahi mevcut değildir. Daktilo, anahtar ve kroki ile de ilgilibelirtecek hiçbir husus yoktur. Yerini bildirdiğim kitapların yasadışı olduğunu da bilmediğimi beyan etmişim, bana getirilen ve ne maksatla getirildiğini bilmediğim ve sadece muhafaza etmek için aldığımlardan dolayı da suçlanmam düşünülemez. Delil olmayan yerde cezai sorumluluk da olmayacağı açıktır, bunu suç vasfındaki değişiklik ihtimaline binaen bir ek savunma olarak beyan ediyorum, beraatime karar verilmesini isterim, dedi.

Sanık Pikret Soner'den esas hakkındaki mütaleada suç vasfındaki değişiklik kendisine izah olunarak ve mehil hakkı ve ek savunma lüzumu hatırlatılarak müdafası soruldu:

Mehil istemiyorum, her iki hususa ait müdafası yapacağım, dedi. Savunması soruldu: Sorgularımı tekrarlıyorum bunlara ilave edecek bir husus yoktur, dedi.

Son söz soruldu: İlave edecek bir husus yoktur, dedi.

Sanık Hikmet Anık'tan suç vasfında vaki değişiklik izah olunup mehil hakkı hatırlatılarak soruldu:

Mehil istemiyorum, her iki hususa ait savunmamı hemen yapacağım, dedi.

Savunması soruldu: Duruşmadaki soruğu aynen tekrarlıyorum buna ilave edecek husus yoktur, dedi.

Son söz soruldu: Diyeceğim yoktur, dedi.

Sanık Süleyman Dursun'a suç vasfında esas hakkındaki mütalea ile yapılan değişiklik ve ayrıca suçun T.C.K.nun 146/3 e temas eden bir suç olarak mütalea ihtimaline binaen bu hususlarda ek savunma lüzumu ve mehil hakkı hatırlatılarak soruldu:

Mehil istiyorum, bildirilen hususlara ait ek savunma da yapacağım, çalıştığım yerin yanması sebebiyle yeni adresi Bakırköy Şekereler Melas sokak Özhan apartmanı (Özan apartmanı) No. 12/1 dir, dedi.

Bu sanığın mazeretine binaen çıkmasına müsaade olundu.

Geçen celse savunmaya başlayan avukat Nebil Varuy'un geldiği görülmekle mahsus yerine alındı ve savunmasına devamı istendi.

Sanık vekili savunmaya devamla; geçen celsedeki savunmamızda bildirilerin T.K.P.M.L.'nin tüzük ve programı ve bunun yerine ikame edilen evrakın ve bildirilerin tüzük ve program olarak kabul edilemeyeceğini açıklamıştık. İddianamede Türkiyede Milli Mesele 1972 başlarına kadar süren bir çalışma ile yazılmış ve İbrahim Kaypakkaya bilahare diğer metinleri yazmağa başlamıştır, denmektedir, fakat bittiği tarih zikredilmemektedir. Tasrihen T.K.P.M.L.'nin bir tüzük ve programı olmadığı kabul edilerek bunun yerine belge ve dökümanlar ikame olun-

mak istenmektedir. İddiaya göre Türkiyede Milli Mesele ve Şafak revüzyonizminin İbrahim Kaypakkaya tarafından yazılması 1972 başlarına kadar sürmüş ve bilâhare diğer metinler yazılmış denmektedir. İbrahim Daha doğrusu Türkiyede Milli Meselenin Mayıs 1972 ortalarından Temmuz 1972 başlarına kadar yazıldığı ve bilahare diğer metinlerin yazılmasına geçildiği bildirilmektedir. Oysaki; İbrahim Kaypakkaya İstanbul Haziran sonlarında gelmiştir. Bu ^{Aslan} İbrahim Kılıç'ın ifadesinde bellidir. Bundan daha hacimli olan diğer metinlerin yazılıp çoğaltılması ile 1973 başlarını aşar, ayrıca Türkiyeli.K.P. dosyasında mevcut program taslağı eleştirisi de eklenirse bunların hazırlanmasının daha da uzun süreceği açıktır. İddianameye göre bunlar kuruluş sırasında parti kurucularının bilgi ve görüşlerine sunulmadan parinin kurulduğu beyan edilmekte ise de bunun imkansız olduğu ve hazırlanan belgelerin kurucuların bilgi ve tenisi olmadan geçerli olamayacağı açıktır. Bunun aksine vaki görüş iddiadaki çelişkiyi teşkil etmektedir. Aynı hal üyeler için de varittir. Buna rağmen esas hakkındaki mütaleanın 39 ve 41. sayfalarında Mayıs 1972 den Temmuz 1972'ye kadar Tunceli-Siverek-Malatya ve İstanbuldaki faaliyet ile örgüt çatısının ve kadre kümelenmesinin tamamlandığı ve ittifak kararlarının gerçekleştiği kayıtlıdır. Halbuki bu tarihlerde İbrahim Kaypakkaya daha Türkiyede Milli Mesele başlıklı belgeyi bile kaleme almamıştır. Gerçekten bunların tamamlanması 1973 başlarını aşar. Esasen bunların yazılması da yeterli değildir çoğaltılıp dağıtılması ve partililerin kabul etmesi de gerekir. Esas hakkındaki mütaleanın 140 ve iddianamenin 230-265 sayfalarında T.K.P.M.L.'nin TIKKO adına kayıtlı eylemleri ve operasyonlarına yer verilmektedir. Buna göre sanıklar şöyle gruplandırılabilir:

1- Belge dağıtılması (beyanname dağıtılması) a) 16-17 Mayıs 1972 Tunceli, 30.1.1973 Siverek Listesi, c) Mazgirt Darıkent Bucağı, d) Ali Haydar Yıldızın ölümü ile ilgili Halkımıza bildiririz başlıklı bildiri İddianamede bunlar kayıtlı iken esas hakkındaki mütaleada id beyannamelerin kapsamı genişletilmiş, Dudullu pres döküm fabrikası, Yakacak Vakfı sanayii, Ümraniye eğitim enstitüsü, Yedikule İstasyonu, Şehremini Karagöz Tekke Camisi, İst.T.Ü., İst. Eğitim Enst, İst. Tıp Fak. Anatoli Bölümü ve Boğaziçi Üniversitesindeki beyannamelerde sanıklara atfedilmektedir. Bu davanın genişlemesi yomundaki eğilimi göstermektedir. Bunun ir diğer misali haklarında af kanunu sebebiyle düşme kararı verilen sanıkların esas hakkındaki mütaleanın 3. sayfasın

1. Beyanname
2. yekden
man
sankta
3. Düzme

delillerle ilgili
gözüne
sorumlu

sankta yazılanın fiilleriyle ilgili

fiillerin yazılanın

da beyan edildiği üzere yeniden yargılamalarının itenmesidir. Bu ise Anayasadaki af kavramı ve Ceza usulü hükümlerine ve C.K.nun 97. maddesindeki ilkelere tamamen aykırı olup bu da esas hakkındaki mütalea ile davanın genişletilmesi yolundaki eğilime bir örnek teşkil etmektedir. Ayrıca beyannamelerle T.C.K.146. maddenin ihlal edilemeyeceği de açıktır. Esas hakkındaki mütaleada T.K.P.M.L.'ye bağlı bazı kişi ve olaylardan ve bunların henüz yakalanmayanlarından bahsedilmekte ve bunlar konu alınarak sanıkların yakalanmasından sonraki beyanname dağıtım ve afiş yapıştırma olayları dahi T.K.P.M.L.'ye maledilmektedir. Ayrıca beyannamelerle bazı suçların işlendiği kabul edildiğine göre bunların ayrıca 146/1 in ihlali olacağı da düşünülmeyeceği ortadadır.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Vaktin gecikmesi sebebiyle duruşmanın bugün saat 13.30 a tehirine cybirliği ile karar verilip açıklandı. 14.1.1976

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

T. Atıbi

Duruşmanın tehir edildiği muayyen saatte Mahkeme heyeti, As. Savcı ve K.kâtibi aynı zevattar müteşekkil olarak duruşma salonunda toplanıldı. Yoklama yapıldı, tutuk sanıkların getirildikleri görülmekle serbest olarak huzura alındılar. Ayrıca sanık Cem Somel'in geldiği ve sanık vekilleri avukat Nebil Varuy, Güker Kâmil ve Zehra Önel'un geldikleri görülmekle huzura alındılar.

Açık duruşmaya başlandı.

Sanık vekili Nebil Varuy müdafaya devam etti. Ögleden önceki savunmasında davaya dahil olmayan sanıkların fiilleri yargılanacak istenmiştir tarzında beyanda bulunmuştu, bu şekilde tavzih ederim dedi ve devamla; esas mütaleada zikredilen ikinci husus dinasit atılması olaylarıdır, bunlardan biri 6-7 Mayıs 1972 tarihinde Fehai Altınbilekin evine, diğeri 14.12.1972 günü Ertuğrul Taştemel'in evine ve 4 Ocak 1973 günü Tunceli Vahiyet Müdürlüğü karakoluna ve 6.1.1973 günü Saazgirtte İbrahim Ertuğbul'un evine ve 12.1.1973 tarihinde Karakoçan'da Mehmet Gövde'nin ve 16.12.1973 tarihinde Mehmet Oysan'ın evine konular patlaması ve 6.1.1973'te Mehmet Oysan'ın ve Adnan Dikmenin evine dinasit atılması olaylarıdır. 6.5.1972 tarihi henüz Şafaktan ayrılışın dahi şüpheli olduğu bir tarihtir. Bu itibarla bu tarihteki dinasit olaylarının TIKKO'ya maledilmesi olanaksızdır, zira henüz bu ad dahi sevcut değildir. Ertuğrul Taştemel ve İbrahim Ertuğbulun ve Mehmet Gövdenin evlerine dinasit atılması ile ilgili olarak esas mütaleada hiçbir sanık itham edilmemektedir. İtham edilen sanıklar ise sorgularında kişisel durumlarını açıklamışlardır, buna ekleyecek bir husus bizece yoktur. Esasen mütaleadaki suçlamalar dinlenen şahit ve delillerle sabit olup da değildir. Ancak genel olarak bu hareketlerin failleri tarafından o çevrede hareketleri begenilmeyen kişilerin bu hareketlerine son verilmesi için bir ihtar kastı ile yapıldığı ve bunun ise Anayasayı tağyir, tadil ve ilgayı tazaman etmeyeceği ortadadır.

Üçüncü hal olarak 8188 olaylarını zikredebiliriz. Bunlardan

Meral Yakar'ın öldürülmesi hadisesi esas hakkındaki mütalede ele alınan tarzı ile gayri kastî bir fiil olarak kabul edildi görülmektedir. Muhtar Mustafa Mordenizin ise Ali Taşyapan tarafından öldürülmediği delillerle sabit olmuştur. Bekçi Halil Havvakara'nın öldürülmesi ise öldürme kastı ile vukua gelmediği ortaya çıkmıştır.

4 ncü grupta ise; Dragos ve Kozyatağı karakollarının baskını, Cevizli'de bir bakkalın soyulması, Safraköy'de bir banka soygunu, eczane'den para gaspı, bir benzin istasyonu soyulması gibi olayların gerçekleştirilmediği ve iddia makamının tabiri ile suç kavramı bakımından bir oluşum kazanmadığı beyan olmuştur. İddianamede yer alan bu girişimlerin TIKKO'ya silah ve cephane temini için yapıldığı kabul edilip esas mütalede beyan edildiğine göre TIKKO'nun silah ve cephaneye ve maksadı temin edecek malzemeye sahip olduğu da iddia edilemez.

5 ncü grup soygun olaylarıdır. Bunlar Ethem Utkunun evinin Zeki Şerit ve Sani Sarı tarafından soyulma teşebbüsü, şahit ve delille sabit olmayan ve esasen evde örgüte yarayacak bir olanak da bulunmadığı anlaşılmıştır. Yunus Ekşi olayında ise; asli fail İbrahim Kaypakaya ve Ahaat Muharrem Çiçek'tir. Davut Kurun'un silahsız gözcülük tarzındaki fiili suçun teşekkülü bakımından esas fiille irtibat halinde olmadığı gibi bu da teşebbüs derecesinde kalmıştır.

Yakalama operasyonlarına gelince sanıkların ele geçirilmesi için tertiplenen ve bu kastla yapılan ve operasyon tabir edilen olayların 146/1'in delili ve anayasayı tadil, tebdil ve ilga olarak telakkisi bize göre mümkün değildir.

İddia makamı yukarıda açıklanan bu sebeplere dayanarak 16 kişi hakkında T.C.K.146'nın tatbikini istemektedir. Bu 6 grup olay sabit sayılsa bile bunlarla Anayasanın tebdil, ta'yir ve ilgası mümkün olacağı iddia edilemez. Zira bu olaylarda 146 ncı maddenin unsurları yoktur. İddia makamı dava konusu olaylar dışında iddiasına olanak aramaktadır ve böylece sanıkların haklarını ihlal etmektedir (iki kelime çizildi) duruşma sırasındaki davranışlarını ele almakta ve bunları iddiasına esas itiraz etmek istemektedir. Duruşmadaki davranışlar başka, yargı-lanan fiil ise ayrı bir şeydir. Davranışlar ortak dilekçeler verilmesi 146. maddenin tatbikine dayanak olamaz. Esasen yargılama bir tarihçilik gibi geçmiş olaylara ta'alluk eder. Sanıkların duruşmadaki davranışları hüküm etmemez. Esasen mahkemenin böyle bir sübjektivizm içinde olduğuna şüphesiz inanmıyorum. Askeri savcı ayrıca hazırlık tahkikatındaki ifadeleri yargıç önündeki sorgulara tercih ettirmek davranışı içindedir. Esas hakkındaki mütalede hazırlık beyanlarının sanıkların fiillerini tebedül ettirdiği beyan ediliyor, davanın siyasi bir dava olduğu şüphesizdir ve tartışma konusu değildir. Sanıklar dünya görüşlerini açıklamışlardır. İddia edilen husus ise T.C.K. Mad.146'yı ihlalidir. Mesela bunun sübutu meselesidir. Askeri savcı hazırlık ifadelerini esas alırken gayreti ile mahkemeyi bir ikileme karşısında bırakmak istiyor, yani mahkeme ya hazırlık beyanlarını veya sorguları tercih edecektir. Hazırlık ifadeleri sırasında işkence yapıldığını beyan etmekle hazırlık ifadelerini geçerli kılmaya çalışmaktadır. Duruşmada iddianamedeki fiiller sübut bulmamıştır. İddianamenin daya-

nağı ise hazırlık ifadeleridir. Mütaleanın 132. sayfasında resmi makasların tesbitleri, kanaat ve görüşleri aksi sabit oluncaya kadar esas alınması gereken hususlardır, denmektedir, ancak böylece iddia makamı ispat yükümlüğüne de iştirak etmektedir. Yargı şüphesiyle bağlar ve yargı bu şüphesiyle yememeye karar veremez. Savcı iddiasına hazırlık ifadelerini dayanak yapmak zarfında kalmıştır. Savcıya göre madem ki hazırlıkta ikrar vardır, hükme buna dayanmalıdır. Savcı mütaleanın 66. sayfasında zor eseri olan yazıların grafoloji ile tesbit edilebileceğini beyan etmektedir. Halbuki, bu ifadeler tabiiyle bir elde elektrik, diğer elde kalem olarak yazılmıştır. Modern ceza hukukunda en geçerli ilke suçta kanunilik ilkesidir. Anayasanın 33. maddesindeki bu ilke Ceza K.nun 1. maddesinde yer almıştır. Kanunun suç saymadığı fiille ceza verilmez. Bu ilkenin zarurî sonucu fiilin kanundaki tarife uygun olmasıdır. Bu uygunluk yoksa suçtan söz edilemez.

6 madde halinde topladığımız fiiller sanıklara uzatılmayacağı gibi sabit de olmamıştır. Anayasanın tebdil, teyir ve ilgasına elverişli de değildir. Bu olaylarla bir anayasa nasıl ilga edilebilir. Eylemlerin neticeyi istihsal edecek karakterde olması esastır. Bu esas tasavvur, tahayyül, yorum ve kıyasla yapılamaz. Ayrıca eylemlerle 146. madde arasında sanıkların inanç ve düşünceleri ile de bağ kurulamaz. Örneğin sanıklar duruşmada inançlarını ve dünya görüşlerini açıklamışlardır. Şayet açıklamaları bunlar müstakil suç telakki edilecekti. Bu durumda fiiller değil, inançlar cezalandırılmak istenmektedir. Ayrıca eylemlerin ikai zamanındaki Türkiyedeki durumu da dikkati almak gerekir. İcai zamanında bir yankı ve reaksiyon yaratan ve hatta çok kimsenin haberdar bile olmadığı bir takım fiiller anayasayı nasıl tebdil, teyir ve ilga edebilir. Eylemlerin ikai zamanındaki durumdan soyutlanarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

146 ncı maddedeki suçun mahzûn unsuru olan teşebbüsün genel hükümlerdeki teşebbüsten ayrı mahiyette mütalea edilemeyeceği ihtihatlarla halledilmiştir. Teşebbüsün varlığı bir kimsenin kast ettiği bir eylemin vesaiti mahsus ile işlemeğe başlamasıdır. Vesaiti mahsus eyleme ait ve onunla ilgili vesaiti mahsusadır. Teşebbüs teşkil etmeyen ve tevessülden öteye geçmeyen unsurlar varsa belki başka bir suçun unsuru olabilir, ama 146 ncı maddenin unsuru olmaz. Esasen ceza kanununun 141. maddesinde tevessülden bahsedilmektedir ve böylece teşebbüs teşkil etmeyen ve ancak tevessül halinde kalan fiiller olduğu bu hususta ihtihatlarla da belirlenmiştir. Yukarıda zikrettiğimiz 6 grup fiil belki iddia açısından bir hazırlık safhası olabilir, silah ve malî imkân temini için ilka edilen hareketler olarak düşünülebilir. Bu husus iddiasının ve esas hakkındaki mütaleada mevcuttur. İddia elverişli vasıta olarak emanette mevcut silah, bomba ve yayınları kâfigirmektedir. Bu husus iddiasının 332. sayfasında mevcuttur ve ayrıca esas hakkındaki mütaleanın 161 ncı sayfasında da elverişli vasıta olarak örgütün yakına yönelik kullandığı malzeme bir yana emanetteki malzeme ve silah ve yayınlar elverişli vasıta olarak gösterilmektedir. Böylece emanetteki silah, bomba ve kitaplar anayasayı teyir, tebdil ve ilga yeterli görülmektedir. Mademki bunlar yeterlidir, bunlar yeterince çok ve güçlü olarak kabul ediliyor demektir, Oysa, emanetteki kayıtlara göre

sanıklar üzerinde 10 tabanca, 2 kırma tüfek, 4 dinamit lokumu ve yayın aracı olarak bir daktilo ve tokyo lastiğinden baskılar mevcuttur. Bunlar m. 146. maddenin ihlaline yeterli elverişli vasıta. Bunların anayasal düzeni yıkacak, yıkama elverişli vasıta olmadığı açıktır. Esasen T.M.K.O. davasının Yargıtay 4. Dairesince görülmesi sonunda verilen kararda sayın hakim albay Sızıroğlu yazdığı mahalefet gerhiyle bunu teyit etmektedir. Ve ayrıca Yüksek Adalet Divanının aykırı hususta bir kararını da zikretmektedir. Buna göre bu davada soygun, adam öldürme, fidye için adam kaçırmaya gibi gasp gibi gerçekleştirilmiş olaylar yoktur. Davanın konusu olaylar sabit olsa dahi 146. maddedeki suçun teşebbüsü olsaktan çıkmışlardır. Ayrıca davaları somut ve tarihi şartlarda değerlendirerek gerekir demektir. Suç tarihi Sıkıyönetim dönemi değildir. Anayasanın 124. maddesi ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu hükümlerine göre olağanüstü bir yönettir. Böyle bir dönemde bu halleri kabul etmek sıkıyönetimin kendisi ile geliştiğini kabul etmek olur, zira; Sıkıyönetimin olağan şartları içinde elverişli vasıta mefhusunun bu olağan şartlar nazara alınarak daha bir güçlü ve etkili olması gerekeceği tabiidir. Duruşmanın 6.8.1974 tarihli oturumunda bu bahiste Kıbrıs'taki darbe hadisesini ve bu darbenin gerçekleştirilmesinde ne çapta bir elverişli vasıta olduğunu açıklayarak bunun davamızdaki elverişli vasıta ile bir mukayessini yapmış ve beyanlarda bulunmuştu. Bunun esas hakkındaki müteahhüt askeri savcılığa o çapta iktidarlara bir iznati olarak telâkkisini müteahhüt ile karşıladık. Ayrıca cürme vaktini te'min edecek husulî muktezâ fiillerin de suçun tekevvünü için bulunması lazımdır. Bazı fiiller müstakil olarak bazı suçları teşkil edebilir, ancak bunların diğer bir suçun unsuru olarak telâkki edilebilmesi ancak birbirine çok sıkı bağlave irtibatlı bir halkalar zinciri halinde bağlanması suretiyle mümkün olabilir. Ve halkaların da somut ve objektif olması gerekir. Yani bunlar o fiilin tahasevül için muktezâ ve geçerli halkalar halinde sıralanmış olmalıdır. Bunun yerine kişilerin inanç ve dünya görüşlerinin ifade olunması mümkün değildir. Teşebbüsün tarifinde bir kimsenin işlemeğe kast eylediği tabiri de mevcuttur. Olaylara bir kimsenin amacı ne olursa olsun teşebbüsün mahiyeti arz etmezse 146. maddenin tekevvün teşeyeceliğini kabul etmek gerekir. Müstakil bir suçun, diğer bir suçun unsuru olabilmesi ancak çok kuvvetli bir bağlilikle mümkündür. Askeri savcı esas hakkındaki müteahhütin 162. sayfasında 146. maddeden hüküm verilirken Anayasal düzeni zor yoluyla devrilecek hareketin başlangıcı olarak görerek erklerin tavzihen; hareketin başlangıcı olan bu hususları yargı erkinin küçümsemesi hususunda takdir hakkı yoktur yani başlangıç safhasında diyerek küçümsemeye hakkı yoktur taraında bir ibare mevcuttur. Halbuki yargı erkini kullanan hakimlerin takdir hakları mutlaka vardır ve buna nazaran mahkemeden müvekkillerinin hakkında 146. maddenin kullanılmasını talep ederim, dedi.

Sanıklar vekili avukat Nabil Varay'un vekili bulunduğu Kalender Durdu, Ali Taşyapan ve Mehmet Yıldız ile Ali Turan hakkında iddianamedeki maddeden ayrı olarak ve suç vasfında değişiklik suretiyle tatbiki talep edilen maddeler açıklanarak ve Ali Taşyapan hakkında 146/3.

madde ninin tatbiki ihtimaline binaen mahil hakkı ve ek savunma lüzumu hatırlatılarak soruldu:

Yaptığımız savunmada bütün bu hususlara pasil olarak müdafesimizi serdettik, konumuzda 146. madde tasıyla müvekkillerin hakkında tatbik edilemez, dedi.

Sanık Cem Somel'den mahnet suçun 146. maddenin 3. fıkrasına temas atması ihtimaline binaen mahil hakkı ve ek savunma lüzumu hatırlatılarak müdafesi soruldu:

Müdafesini vekilisi yapacaktır, benim mahil talebim yoktur, kişisel savunmamı avukatımdan sonra yapacağım, dedi.

Cem Somel vekili avukat Hâşim Çöker'den savunması soruldu:

Çok kısa bir mahil verilmesini isterim, dedi.

SONUÇ DÜŞÜNÜLMÜŞÜ:

Tutuk sanıkların tutukluluk hallerinin devamına, savunma için talep edilen mahillerin verilmesine, sanık Hacı Sarı'nın müdafesa dilekçesinin alınarak gönderilmesi ve yazı tebliğ edilmişse tebliğ belgesinin gönderilmesi için yazının tekidine ve bu sebeple duruşmanın 19 Ocak 1976 Pazartesi saat 09.30 a talikine oybirliği ile karar verilip açıklandı. 14.1.1976

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

T. Kâtibî

İSTANBUL ÜSTAD
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAMA